ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ **(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)**

«Το χάσμα των γενεών στη σύγχρονη κοινωνία: ρήξη ή δημιουργική σύνθεση;»

Το χάσμα των γενεών αποτελεί ένα διαχρονικό κοινωνικό φαινόμενο, το οποίο όμως στις μέρες μας φαίνεται να προσλαμβάνει εντονότερες διαστάσεις. Σε μια εποχή όπου οι τεχνολογικές, οικονομικές και πολιτισμικές μεταβολές **εξελίσσονται** με καταιγιστικούς ρυθμούς, οι διαφορετικές γενιές καλούνται να συνυπάρξουν μέσα σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας και συνεχούς αναπροσαρμογής. Οι νέοι μεγαλώνουν σε έναν ψηφιακό κόσμο που αλλάζει καθημερινά, ενώ οι μεγαλύτεροι έχουν διαμορφώσει την κοσμοθεωρία τους σε συνθήκες περισσότερο σταθερές και προβλέψιμες. Η διαφορά αυτή δεν είναι απλώς ηλικιακή· είναι βιωματική, αξιακή και πολιτισμική.

Το χάσμα διευρύνεται κυρίως εξαιτίας της ταχύτατης τεχνολογικής προόδου και της μεταβολής των κοινωνικών δομών. Όσο πιο ραγδαίες είναι οι αλλαγές, τόσο πιο δύσκολη καθίσταται η προσαρμογή όσων έχουν γαλουχηθεί με διαφορετικά πρότυπα. Επιπλέον, η οικονομική ανασφάλεια, η ανεργία των νέων και η αίσθηση αβεβαιότητας για το μέλλον **ενισχύουν** την καχυποψία και την απογοήτευση. Οι μεγαλύτεροι συχνά θεωρούν ότι οι νέοι απορρίπτουν αβασάνιστα την παράδοση, ενώ οι νέοι αισθάνονται ότι οι προηγούμενες γενιές τους κληροδότησαν έναν κόσμο γεμάτο αντιφάσεις. Έτσι, η έλλειψη εμπιστοσύνης οδηγεί σε αμοιβαίες κατηγορίες και στερεοτυπικές αντιλήψεις.

Από τη μία πλευρά, οι νέοι εμφανίζονται περισσότερο εξοικειωμένοι με την καινοτομία, διεκδικητικοί και πρόθυμοι να αμφισβητήσουν κατεστημένες αντιλήψεις. Από την άλλη, οι μεγαλύτεροι διαθέτουν εμπειρία, ιστορική μνήμη και βαθύτερη επίγνωση των συνεπειών των επιλογών. Οι πρώτοι βλέπουν το μέλλον ως πεδίο δυνατοτήτων· οι δεύτεροι το αντιμετωπίζουν με επιφυλακτικότητα. Οι νέοι επιζητούν ταχύτητα και αλλαγή· οι μεγαλύτεροι σταθερότητα και συνέχεια. Η αντίθεση αυτή, αν και συχνά οδηγεί σε σύγκρουση, μπορεί να λειτουργήσει και συμπληρωματικά, εφόσον υπάρξει διάθεση συνεργασίας.

Μήπως, λοιπόν, το χάσμα των γενεών δεν είναι παρά ένας καθρέφτης των φόβων και των προσδοκιών κάθε εποχής; Μήπως οι γενιές δεν βρίσκονται απέναντι αλλά η μία δίπλα στην άλλη, χωρίς όμως να το αντιλαμβάνονται; Το χάσμα θυμίζει ένα βαθύ φαράγγι που χωρίζει δύο βουνοκορφές· αν δεν κατασκευαστούν γέφυρες επικοινωνίας, η απόσταση θα μεγαλώνει και η ηχώ της παρεξήγησης θα επιστρέφει πολλαπλασιασμένη. Όταν ο διάλογος σιωπά, οι προκαταλήψεις θεριεύουν και η κοινωνία χάνει την **ισορροπία** της.

Η λογική υπαγορεύει ότι καμία κοινωνία δεν μπορεί να προοδεύσει χωρίς τη συνεργασία όλων των ηλικιακών ομάδων. Τα δημογραφικά δεδομένα και η γήρανση του πληθυσμού καταδεικνύουν την ανάγκη αλληλεγγύης και συνεννόησης. Παράλληλα, η ιστορική εμπειρία αποδεικνύει ότι οι περίοδοι ακμής χαρακτηρίζονται από δημιουργική σύνθεση εμπειρίας και καινοτομίας. Επομένως, η συμφιλίωση των γενεών δεν αποτελεί απλώς ηθική επιταγή αλλά κοινωνική αναγκαιότητα.

Η γεφύρωση του χάσματος απαιτεί παιδεία στον διάλογο, ενίσχυση της διαγενεακής συνεργασίας και καλλιέργεια ενσυναίσθησης. Οι μεγαλύτεροι οφείλουν να αναγνωρίσουν τη δυναμική της νέας εποχής, ενώ οι νέοι να σεβαστούν τη γνώση που απορρέει από την εμπειρία. Μόνο τότε το χάσμα **θα μετατραπεί** από ρήγμα σε δημιουργικό πεδίο συνάντησης.

Γιώργος Σαββίδης
Εφημερίδα «Το Βήμα»
Ημερομηνία Δημοσίευσης: 20/03/2023
Απόσπασμα – Διασκευή

Α.Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ **(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)**

Α.Ι.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε **120-140 λέξεις.**

(μονάδες 8)

Α.Ι.2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λάθος, γράφοντας στην κόλλα αναφοράς δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης τη λέξη **«ορθό»** ή **«λάθος».**

i. Το χάσμα των γενεών, σύμφωνα με το κείμενο, είναι αποκλειστικά σύγχρονο φαινόμενο.	
ii. Η τεχνολογική πρόοδος συμβάλλει στη διεύρυνση του χάσματος γενεών.	
iii. Το κείμενο υποστηρίζει ότι οι γενιές δεν μπορούν να συνεργαστούν.	
iv. Στην τέταρτη (4η) παράγραφο «Μήπως, λοιπόν…την ισορροπία της» υπάρχει επίκληση στη λογική με μέσο πειθούς τα τεκμήρια – παραδείγματα.	

(μονάδες 4)

Α.Ι.3. Στην τέταρτη (4η) παράγραφο του κειμένου **(«Μήπως, λοιπόν, … χάνει την ισορροπία της.»)** ο κειμενογράφος αναφέρει: «Όταν ο διάλογος σιωπά, οι προκαταλήψεις θεριεύουν και η κοινωνία χάνει την ισορροπία της». **Να σχολιάσετε** την άποψη του συγγραφέα σε 60 – 80 λέξεις.

(μονάδες 4)

Α.Ι.4. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο ανάπτυξης της **τρίτης (3ης)** παραγράφου του κειμένου: «Από τη μία πλευρά…διάθεση συνεργασίας». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας **με ένα (1) στοιχείο**.

(μονάδες 3)

_____
_____
_____
_____

Α.Ι.5. Να εντοπίσετε **τρία (3) στοιχεία συνοχής** της **δεύτερης (2ης)** παραγράφου «Το χάσμα διευρύνεται…στερεοτυπικές αντιλήψεις» και να γράψετε τι δηλώνει το καθένα από αυτά.

Στοιχεία συνοχής	**Τι δηλώνει;**
α.	α.
β.	β.
γ.	γ.

(μονάδες 3)

Α.Ι.6. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) αντώνυμή** τους, από τις τρεις επιλογές που σας δίνονται:

α. «Επιπλέον, η οικονομική ανασφάλεια, η ανεργία των νέων και η αίσθηση αβεβαιότητας για το μέλλον **ενισχύουν** την καχυποψία και την απογοήτευση»

1. αποδυναμώνουν
2. βελτιώνουν
3. χειροτερεύουν

β. «Όταν ο διάλογος σιωπά, οι προκαταλήψεις θεριεύουν και η κοινωνία χάνει την **ισορροπία** της»

1. υγεία
2. αστάθεια
3. σταθερότητα

(μονάδες 4)

Α.Ι.7. Αφού μεταφέρετε στα φύλλα εξέτασης τον παρακάτω πίνακα, να τον συμπληρώσετε γράφοντας **ένα (1)** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα (1)** παράγωγο επίθετο για το καθένα από τα πιο κάτω ρήματα. (να διευκρινίσετε ποιο είναι το ουσιαστικό και ποιο είναι το επίθετο)

Ρήμα	Παράγωγο Ουσιαστικό	Παράγωγο Επίθετο
εξελίσσονται		
θα μετατραπεί		

(μονάδες 4)

Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ **(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)**

«Το χάσμα θυμίζει ένα βαθύ φαράγγι που χωρίζει δύο βουνοκορφές· αν δεν κατασκευαστούν γέφυρες επικοινωνίας, η απόσταση θα μεγαλώνει και η ηχώ της παρεξήγησης θα επιστρέφει πολλαπλασιασμένη».

Σε **ομιλία** σου, που θα πραγματοποιηθεί σε μαθητικό συνέδριο με θέμα: «Το χάσμα των γενεών στη σημερινή εποχή», καλείσαι:

α. Να αναλύσεις δ**ύο (2) βασικά αίτια** που οδηγούν σήμερα στη διεύρυνση (αύξηση) του χάσματος των γενεών,

β. Να εισηγηθείς **δύο (2) ουσιαστικούς τρόπους γεφύρωσής του.**

(Έκταση: τουλάχιστον 300 λέξεις)

ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ